3me Année, No 29.
Janvier 1905.

3a Jaro, 29a Numero.
Januaro 1905.

3e Jaar, Nr 29.
Januari 1905.

Aliĝinta al la Unuigo de la Perioda Belga Gazetaro

Affilié à l'Union de la Presse Périodique Belge.

Aangesloten bij het Verbond der Periodieke Belgische Drukpers.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL:	KOSTO DE LA JARA ABONO:	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS:
2.50 fr. pour la Belgique; 3.00 fr. pour l'étranger. 5.00 fr. (minimum): abonnement de protecteur.	2.50 fr. en Belgujo; 3.00 fr. en eksterbelgaj landoj. 5.00 fr. (almenaŭ): protektanta abonanto.	2.50 fr. voor België; 3.00 fr. voor den vreemde. 5.00 fr. (ten minste): inschrijving als beschermer.
Un numéro: 0,25 fr.	Unu numero: 0,25 fr.	Het nummer: 0,25 fr.

La personoj, kiuj sendos al ni almenaŭ sumon da kvin frankoj, estos enskribitaj kiel protektantaj abonantoj kaj ilia nomo estos presita en ia proksima numero.

Nia ĵurnala jaro komenciĝas la 15an de Septembro. Se oni abonas post tiu-ĉi dato, oni ricevas la jam elirintajn numerojn.

Les personnes qui nous enverront au moins la somme de cinq francs seront inscrites comme abonnés protecteurs et leur nom paraîtra dans un prochain numéro.

L'année de notre Journal commence le 15 Septembre. Si l'on s'abonne après cette date, on reçoit les numéros déjà parus.

De personen die ons ten minste de som van vijf franken toezenden zullen opgeteekend worden als inschrijvers-beschermers en hun naam zal in een aanstaande nummer gedrukt worden.

De jaargang van ons Blad begint met 15n September. Indien men zich na dien datum laat inschrijven, ontvangt men de reeds verschenen nummers.

ENHAVO.

1° Novjaro.
2° Reĝaj Paroloj.
3° Tra la Mondo Esperantista.
4° Nekrologio.
5° Kroniko Belga.
6° Nia propaganda broŝureto.
7° Fiasko.
8° Kion oni vidas?
9° Esperantaj Verkoj.

SOMMAIRE.

1° Paroles Royales.
2° A travers le monde Espérantiste.
3° Chronique belge

INHOUD.

1° Koninklijke Woorden.
2° Dwars door de Esperantische wereld.
3° Belgische Kroniek.

A.-J. WITTERYCK-DELPLACE,

IMPRIMEUR-ÉDITEUR
BRUGES, NOUVELLE PROMENADE, 4.

DRUKKER-UITGEVER
BRUGGE, NIEUWE WANDELING, 4.

JOURNAUX ESPÉRANTISTES — ESPERANTISCHE BLADEN.

Lingvo Internacia, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*). Mr Paul de Lengyel, 33 rue Lacépède, Paris Ve.

L'Espérantiste, revue officielle de la Société française pour la propagation de l'Esperanto, 20 pages (format 15 × 20) de texte Esperanto-Français, 8 pages de couverture, correspondance internationale en Esperanto gratuite pour les abonnés. 3.50 fr. par an (*3.50 fr. 's jaars*) 4.00 francs avec inscription à la Société (*4.00 fr. met aanneming in de Maatschappij.*) Administration de l'Espérantiste à Louviers (Eure) France.

Societo por Internaciaj Rilatoj (S. I. R.), fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*); avec l'organe de la Société (*met het orgaan der Maatschappij*) « **Lingvo Internacia** » fr. 6.00 par an (*6.00 fr. 's jaars*) Mr Paul Fruictier, 27, boulevard Arago, Paris.

Literatura Biblioteko de Lingvo Internacia, fr. 2.50 par an (*2.50 fr. 's jaars*) Mr Paul de Lengyel 33 rue Lacépède, Paris Ve.

Rondiranto, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*) Mr G. P. Oreŝkov, Plovdiv, Bulgarie & L. Cogen, 61 rue des Rémouleurs, Gand.

La Holanda Pioniro, fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*) Mr Dreves Uitterdijk, Hilversum, Holland.

Ĉesky Esperantista (Bohem. Esp.), fr. 3.50 par an (*3.50 fr. 's jaars*) Mr Ĉejka, Th. Bystrice-Hostyn, Moravie-Autriche.

L'Esperantista, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*) Grafo Albert Gallois, Riolunato, prov. de Modena, Italie.

La Svisa Espero, fr. 2.50 par an (*2.50 fr. 's jaars*) Mr Th. Renard, 6, rue du Vieux Collège, Genève, Suisse.

Antaŭen Esperantistoj! 0,150 Livroj = fr. 3,00 par an (*3,00 fr. 's jaars*) Mr Ant. Alvarado, str. Lartiga n° 106a Lima, Pérou.

Ĉilio Esperantista, fr. 1.50 par an (*1.50 fr. 's jaars*). La Sekretario de la Esperanta Societo, cas. 1989, Santiago, Chili.

The Esperantist, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*), Mr H. Bolingbroke Mudie, 41, Outer Temple, W. C. London, England & M. Seynaeve, Heule lez Courtrai. Un numero : 40 Cmes.

La Juna Esperantisto, 2.00 fr. par an (*2.00 fr. 's jaars*). Mr H. Hodler, 9 avenue des Vollandes, Genève, Suisse.

Internacia Scienca Revuo, fr. 7.00 par an (*7.00 fr. 's jaars*), Hachette & Cie, 79, Bd St Germain, Paris.

Espero Katolika, fr. 2.50 par an (*2.50 fr.'s jaars*), M. Barbot-Berruer, 72, rue des Halles, Tours (France) & M. Mattelaer, 3, place de l'Université, Louvain.

Revuo Internacia de Stenografio, fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*). Dreves Uitterdijk, Tulpstraat, 74, Hilversum (Holland).

La Meksika Lumturo, fr. 3,00 par an (*3,00 fr. 's jaars*), Dro A. Vargas, Santa Rosa Necoxtla (Ver.) Mexique.

Esperanta ligilo (por blinduloj), 3.00 fr. pour 1904 (*3.00 fr. voor 1904*), Mr Th. Cart, 12, rue Soufflot, Paris.

La Suno Hispana fr. 3.00 par an (*3.00 fr. s' jaars*). M. Augusto Jimenez Loira, Carniceros, 3 Valencia, Espagne.

Germana Esperantisto fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*). Möller & Borel, Prinzenstrasse, 95, Berlin. Allemagne.

Esperantistaj grupoj en Belgujo.

Poliglota Klubo en Bruselo, Esperantista Sekcio. Sidejo : Hôtel Ravenstein, rue Ravenstein, 3. Sekretario Sro L. Blanjean.

Antverpena grupo Esperantista. A. G. E. Sidejo : Taverne Royale, Place Verte, 39. Prezidanto : Sro Ray. van Melckebeke ; Sekretarioj, L. Jamin kaj F. Dupont.
Kunvenoj ĉiusabate je la 8 1/2 horo.

Esperantista Katolik-Universitata Grupo E. K. G. Sidejo : Loveno. Sekretario : P. Mattelaer, 3, place de l'Université, Louvain.

Esperantista Lovena Grupo. Sidejo : Taverne St Jean. Café Monico, rue de Diest. (Louvain, Leuven). Prezidanto Sro Edm. Vandieren. Sekretario Sro Eŭg. Mathys, filo, Aŭgustanstrato, 5a.
Virina Sekcio : Sekretariino, Frino Cl. Nythals.

Esperantista Studenta Grupo. Sidejo : Hôtel des Notaires, rue des Boutiques, Gento (Gand, Gent). Prezidanto : Dro M. Seynaeve, sekretario : Sro R. de Bie, 128, chaussée de Courtrai, Gand.

Bruĝa Esperantista Grupo. Sidejo : Bruĝo (Bruges, Brugge). Prezidanto : Sro A. J. Witteryck, sekretario : Sro Lekeu, 49 rue Wallonne.

Esperantista Grupo en Lieĝo. Sidejo : Café du Petit Trianon, bd de la Sauvenière. Prezidanto : J. de Hemptinne, Sekretario : G. Sloutzky, 93b, rue Jean d'Outremeuse, Liége.

Esperantista Grupo en Meĥleno. Prezidanto Sro L. Van Peteghem ; Sekretario : L. Van Elst, rue Notre Dame, Malines (Mechelen).

Esperantista grupo en Andenno. Prezidanto : Doktoro Mélin, Sekretario Sro Rambeaux, Andenne.

Universitatoj Popolaj en Cureghem, Molenbeek kaj St Gilles (Bruselo) (formigotaj grupoj.)

3me Année, No 29. Janvier 1905. | 3a Jaro, 29a Numero Januaro 1905. | 3e Jaar, Nr 29. Januari 1905.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL.	BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL :	KOSTO DE LA JARA ABONO :	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS :
2.50 fr. pour la Belgique ; 3.00 fr. pour l'étranger. 5.00 fr. (minimum) : abonnement de protecteur.	2.50 fr. en Belgujo ; 3.00 fr. en eksterbelgaj landoj. 5.00 fr. (almenaŭ) : protektanta abonanto.	2.50 fr. voor België ; 3.00 fr. voor den vreemde. 5.00 fr. (ten minste) : inschrijving als beschermer.
Un numéro : 0.25 fr.	**Unu numero : 0.25 fr.**	**Het nummer : 0.25 fr.**

Ĉefredaktoro — Rédacteur en chef — Hoofdopsteller : Jos. JAMIN, 78, rue de la Longue Haie, Bruxelles.
Cenzuristo — Censeur — Keurder : Lucien BLANJEAN, 83, rue du Collège, Ixelles-Bruxelles.
Abonoj — Abonnements — Inschrijvingen : L. VANDERSLEYEN, 31, rue des Patriotes, Bruxelles.
Presisto — Imprimeur — Drukker : A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

Novjaro.

Niajn plej korajn bondezirojn por la jaro 1905a ni sendas al ĉiuj, kiuj estas kun ni en la afero de la disvastigado kaj triumfo de Esperanto.

Al nia majstro, Doktoro Zamenhof, ni deziras, krom bona farto, ke li povu rikolti la feliĉajn rezultatojn de sia genia elpenso. Al ĉiuj Esperantaj grupoj ni deziras kreskantan prosperon kaj la necesan kuraĝon por konviki la plej skeptikajn indiferentulojn.

Al la gelegantoj de «La Belga Sonorilo» ni deziras ankoraŭ feliĉan sukceson pri ilia senĉesa propagando; ke ili varbu multe da novaj adeptoj kiuj alvenos, siavice, pligrandigi la nombron de niaj amikoj kaj, — ni estu praktikaj — de niaj abonantoj!

Al niaj kunfratoj de la Esperanta gazetistaro ni deziras ĉion, kion ni deziras por nia propra ĵurnalo kaj ankoraŭ pli. Ni ne estu avaruloj kaj deziru al ĉiuj samideanoj la plenan kontentiĝon, kiun oni ricevas kiam oni faras bonagon; tio estos la rekompenco de iliaj penoj kaj la certeco ke la disvastigo de Esperanto estas kaj ĉiam estos unu el la plej homamaj celoj.

La ricevitaj rezultatoj dum la 1904a jaro ĝojigis nin, ni esperas ke la ricevotaj rezultatoj de la venonta jaro estos ankoraŭ pli decidigaj.

Paco kaj unuigo superregu inter la Esperantistoj kaj la venonta Kongreso estu la sukcesa kunveno kiun ĉiuj samideanoj esperas kaj deziras!

* * *

Pro la Kristnasko kaj la Novjaro, ni ricevis grandnombron da leteroj, ilustritaj kaj specialaj poŝtkartoj, bondeziroj k. t. p. Ĉiujn sendantojn ni tutkore dankas kaj reciproke ni deziras al ili la plenumon de ĉiuj iliaj esperajoj. Speciale ni devas aparte danki la junajn blindulojn de la Reĝa Instituto de *Woluwe apud Bruselo* por la kortuŝantaj bondeziroj kiujn de ili ni ricevis.

Nia legantaro sciiĝos, kun plezuro, ke de nun la Instituto kalkulas kvindek blindulojn kiuj lernas Esperanton; la plimulto el ili parolas tre lerte la lingvon kaj korespondas kun alinaciaj blinduloj. Tio estas rezultato, pri kiu ni alvokas la atenton kaj la apogon de ĉiuj; ĝi honoras multe la profesorojn de la Instituto, kiujn ni gratulas kaj kiuj donas tiel ekzemplon, kiel ni dezirus ankoraŭ vidi en Belgujo.

Ĉar, laŭ nia scio, la Instituto de *Woluwe* estas la unua Belga lernejo kie oni instruas Esperanton.

La redakcio.

Reĝaj Paroloj.

La unuan de Januaro, Lia Reĝa Moŝto Leopoldo la dua, reĝo de la Belgoj, respondante al la bondeziroj de la Nacia Deputataro, tiel parolis :

« Ni devas prepari la junularon por la batalado kontraŭ la monda konkurenco. Ni devas instigi por ke « ĝi forlandiĝos, ke ĝi disvastiĝos en la alilandon....

« Eduku nian junularon, instruu ĝin pri la lingvoj, precipe la Angla kaj la Hispana lingvoj, ĉar ĉiuj « Germanoj lernas la Anglan lingvon kaj niaj rilatoj en Suda Ameriko, trudas al ni la konon de la « Hispana lingvo.....

La reĝaj paroloj estas tute saĝaj.

Sed Lia Reĝa Moŝto, kiu konas la demandon plibone ol iu, scias ankoraŭ tiel bone ke la lernado de tri lingvoj estas nur ebla de tiu, kiu havas nenion por lerni krom tio ; kaj ankaŭ li bezonos grandan nombron da jaroj antaŭ ol uzi facile tion, kion li lernis. Aliparte, la instruo de fremdaj lingvoj en niaj lernejoj estas tre primitiva, kaj ili estas la plej ofte instruitaj de Belgaj profesoroj, kvankam ili devus ĉiam esti instruitaj de fremduloj.

Tion komprenis akurate kelkaj privataj Institutoj kaj Societoj de lernadoj Sed tamen, ne estas ankoraŭ tia, la solvo de la demando.

Ĉu Lia Reĝa Moŝto, kiu amas antaŭvidi la estontecon, ne vidas ke la junaj generacioj ne povos kontentiĝi per du aŭ tri lingvoj, kiujn Li konsilas, kaj ke la estonteco apartenos al dua lingvo, sama por ĉiuj popoloj ?

Kial ne kuraĝigi la penojn de la partianoj de Esperanto, de tiu helpanta lingvo jam konata de miloj da komercistoj, kaj kiu trudiĝos antaŭ tiel malmulte da tempo ke jam grandaj fremdaj firmoj postulas ĝian konon de iliaj novaj oficistoj.

La instruo de Esperanto en la Belgaj lernejoj estus la plej bona rimedo elvoki rapidan etendon kaj disvastigon de la Komerco kaj Industrio Belgaj en fremdaj landoj. De nun, Esperanto povas fari servojn pri kiuj oni malmulte dubas ; post kelkaj jaroj oni ne povos nescii ĝin se oni deziras komerci kun la fremdularo.

Tio ne plu estas iom duba, multnombraj faktoj atestas tion ĉiutage, kaj estas bedaŭrinde ke ĝia influo ne estas plibone komprenita de niaj ministraj direktantoj.

Ĉu oni komprenas ke, en fondo de Komerca Lernejo, fondo tute nova en Bruselo, oni ne zorgis por

Paroles Royales.

Le premier janvier, S. M. Léopold II, roi des Belges, répondant aux souhaits de la Députation nationale parla ainsi :

« Nous devons préparer la jeunesse à la lutte contre la con- « currence mondiale. Nous devons la pousser à s'expatrier à « l'étranger......

« Faisons l'éducation de notre jeunesse, apprenons lui les « langues, l'anglais et l'espagnol surtout, car tous les Alle- « mands connaissent l'anglais, et nos relations avec l'Amé- « rique du Sud nous imposent la connaissance de l'espagnol....

Les paroles royales sont fort sages.

Mais Sa Majesté, qui connaît la question mieux que personne, sait tout aussi bien que l'étude de trois langues n'est possible que pour celui qui n'a rien d'autre à apprendre ; et encore lui faudra-t-il un bon nombre d'années avant de pouvoir se servir facilement de ce qu'il a appris. D'autre part, l'enseignement des langues étrangères dans nos écoles est très primitif, il est le plus souvent donné par des professeurs belges alors qu'il devrait toujours être donné par des étrangers.

C'est ce qui a été compris par un certain nombre d'Institutions privées et de Sociétés d'études. Mais là, cependant, n'est pas encore la solution de la question.

S. M. le Roi qui aime à entrevoir l'avenir, ne voit-Elle pas que les jeunes générations ne pourront se contenter des deux ou trois langues qu'Elle préconise et que l'avenir appartient à une langue seconde, la même pour tous les peuples ?

Pourquoi ne pas encourager les partisans de l'Esperanto, de cette langue auxiliaire connue déjà de milliers de commerçants et qui s'imposera d'ici à si peu de temps que déjà de grandes firmes étrangères exigent sa connaissance de leurs nouveaux commis.

L'enseignement de l'Esperanto dans les écoles belges serait le meilleur moyen de provoquer une extension rapide du commerce et de l'industrie belges à l'étranger. Ceci n'est plus douteux, de nombreux faits l'attestent chaque jour, et il est regrettable que son action ne soit pas mieux comprise chez nos dirigeants. Comprend-on que dans la création d'une Ecole de Commerce, création toute récente faite à Bruxelles, on n'ait pas songé à y adjoindre un cours d'Esperanto ?

Koninklijke Woorden.

Op eersten Januari, Z. M. Leopold II, Koning der Belgen, antwoordende op de wenschen der nationale Afvaardiging, sprak aldus :

« Wij moeten de jongelingschap bereiden tot den strijd tegen de » wereld-concurentie. Wij moeten ze aanstooten tot uitwijking, » naar den vreemde.

» Maken wij de opvoeding onzer jongelingen, leeren wij hen de » talen, het Engelsch en het Spaansch vooral... want alle » Duitschers kennen het Engelsch, en onze betrekkingen met Zuid- » Amerika leggen ons de kennis van het Spaansch op...

De koninklijke woorden zijn heel wijs.

Maar Zijne Majesteit, die de zaak beter kent dan iemand, weet ook zeer wel dat de studie van drie talen slechts mogelijk is voor deze die niets anders te leeren heeft ; en nog zal hij een goed getal jaren noodig hebben vooraleer zich gemakkelijk te kunnen bedienen van hetgeen hij geleerd heeft. Van een anderen kant, is het onderwijs der vreemde talen in onze scholen zeer primitief, het wordt meestal gegeven door Belgische leeraars, dan wanneer het zou moeten door vreemdelingen gegeven worden.

't Is hetgeen verstaan is geworden door een zeker getal gestichten en studiemaatschappijen. Maar daar is toch nog de oplossing der kwestie niet.

Ziet Z. M. de Koning, die gaarn de toekomst inkijkt niet in dat de jonge geslachten zich niet zullen kunnen tevreden stellen met de twee of drie talen welke Hij bedoelt en dat de toekomst aan eene tweede taal behoort, dezelfde voor al de volkeren ?

Waarom de aanhangers niet aangemoedigd van het Esperanto, van deze hulptaal, reeds gekend van duizenden handelaars, en die zich binnen eenigen tijd van hier zal opdringen, zoodanig dat reeds groote vreemde handelshuizen van hunne nieuwe bedienden have kennis vereischen.

Het onderwijs van het Esperanto in de Belgische scholen ware het beste middel om eene rappe uitbreiding van de Belgische handel en nijverheid in den vreemde teweeg te brengen. Dit is niet meer twijfelachtig, talrijke feiten bewijzen het alle dagen, en het is beklagenswaardig dat zijne werking niet beter begrepen worde bij onze beheerders. Verstaat men dat, in de stichting eener handelsschool, stichting zeer onlangs te Brussel gedaan, men niet gedacht hebbe er een Esperantischen leergang toe te voegen ?

aldoni al ĝi kurson de Esperanto ? Tiuj, kiuj fondis ĝin, ne povas alvoki sian nescion pri la Esperantista movo ĉar ili tiel pruvus ke ili ne konas la demandojn kiuj estas difinitaj por, se ne elenversi, almenaŭ tute ŝanĝi la komercajn rilatojn de la tuta mondo.

Lia Reĝa Moŝto estus parolanta tiel, kiel Li parolis, antaŭ deko da jaroj, Sin turnante al la generacio kiu direktas la nunajn aferojn. Sed priparolante pri la instruo kiun devas ricevi la junularo, Li povus aldoni ke la lernado de tri aŭ kvar lingvoj estos superneceso kiam la internacia helpanta lingvo estos ricevinta la sankcion, kiun ĝi nepre meritas.

Plie, la kono de Esperanto ne malhelpos la gejunulojn kiuj intencas lerni la fremdajn lingvojn, kontraŭe, ĝi incitos kaj kuraĝigos ilin pri tio. Kaj al tiuj, kiuj kredus ankoraŭ la nepoveblon de artefarita idiomo, ni memoru al ili la legendon trovitan en la ruinaĵoj de Pompeio, elvokitan de S[ro] Th. Cart dum unu el liaj paroladoj, en « Charenton » :

Al la juna paŝtisto kiu, la unua, estis eltiranta sonojn de fluta kano, la Saĝuloj de Grekujo estis respondantaj ke artefarita muziko ne estis ebla kaj ke neniam ekzistus alian muzikon ol la kanto de la birdoj kaj la voĉo de la junulinoj. Tamen, malgraŭ la opinio de la Saĝuloj, la artefarita muziko, eltrovita de la juna paŝtisto, ĉarmas niajn orelojn, silentigante nek la kanton de la birdetoj nek la dolĉan voĉon de la junulinoj.

Ĉu niaj nunaj Saĝuloj ne estos pli sagacaj ol la antikvaj Grekoj ?

Jos. JAMIN.

Ceux qui ont fondé cette école ne peuvent se prévaloir de l'ignorance où ils sont du mouvement Espérantiste, sinon ils prouveraient par là qu'ils ne connaissent pas les questions qui sont appelées, sinon à bouleverser, tout au moins à modifier considérablement les conditions des relations commerciales du monde entier.

S. M. le Roi eût pu parler ainsi qu'Elle l'a fait il y a une dizaine d'années en s'adressant à la génération arrivée à la direction des affaires actuelles. Mais en s'occupant de l'enseignement à donner à la jeunesse, Elle aurait pu ajouter que l'étude de trois ou quatre langues sera superflue lorsque la langue auxiliaire internationale aura reçu la sanction qu'elle mérite indiscutablement.

De plus, la connaissance de l'Esperanto n'empêchera pas les jeunes gens d'étudier les langues étrangères, bien au contraire elle les y encouragera et les y incitera. Et à ceux qui croiraient encore à l'impossibilité d'un idiome artificiel, rappelons une légende trouvée dans les ruines de Pompéi et évoquée par M[r] Th. Cart dans une de ses dernières conférences, à Charenton : Au petit pâtre, qui avait le premier tiré des sons d'un roseau taillé et percé de trous, les Sages de la Grèce avaient répondu que la musique artificielle n'était pas possible et qu'il n'y aurait jamais d'autre musique que le chant des oiseaux et la voix des jeunes filles.

Et cependant, malgré l'avis des Sages, la musique artificielle, découverte par le petit pâtre, charme nos oreilles, mais sans faire taire ni le chant des oiselets, ni la douce voix des jeunes filles.

Nos Sages d'aujourd'hui ne seront-ils pas plus perspicaces que les anciens Grecs ?

Jos. JAMIN.

Dezen die deze school ingericht hebben kunnen de onwetendheid waarin zij verkeeren wegens de Esperantische beweging niet inroepen, zooniet zouden zij daardoor bewijzen dat zij de zaken niet kennen die geroepen zijn, zooniet om de voorwaarden der handelsbetrekkingen der gansche wereld omver te werpen, dan toch ten minste ze aanzienlijk te veranderen.

Z. M. de Koning had over een tiental jaren mogen spreken gelijk Hij nu gesproken heeft, zich wendende tot het geslacht dat aan 't bestuur der tegenwoordige zaken gekomen is.

Doch, bezig zijnde met het onderricht dat aan de jongelingschap te geven is, hadde Hij er mogen bijvoegen dat de studie van drie of vier talen overbodig zal zijn wanneer de wederlandsche hulptaal de goedkeuring zal verkregen hebben welke zij onbetwistbaar verdient.

Wat meer is, de kennis van het Esperanto zal de jongelingen niet beletten de vreemde talen aan te leeren, wel integendeel zal zij hen ertoe aanmoedigen en er toe voeren.

En voor dezen die nog zouden gelooven aan de onmogelijkheid van eene kunstmatige spreekwijze, herinneren wij eene legende, gevonden in de puinen van Pompeï en aangehaald door M. Th. Cart in eene zijner laatste voordrachten, te Charenton :

Aan den kleinen schaaphoeder, die de eerste van alle tonen getrokken had uit eenen gesneden rietstok, met gaatjes doorboord, hadden de Wijzen van Griekenland geantwoord dat de kunstmatige muziek niet mogelijk was en dat er nooit andere muziek zou bestaan dan de zang der vogelen en de stem der jonge meisjes.

En nogtans, niettegenstaande het gevoelen der Wijzen, streelt de kunstmatige muziek, uitgevonden door den jongen herder, onze ooren, doch zonder noch den zang der vogeltjes, noch de zoete stem der jonge meisjes te doen zwijgen.

Zullen onze Wijzen van heden niet scherpziender zijn dan de oude Grieken ?

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Tra la mondo Esperantista.

La internacia Kongreso en Boulogne-sur-Mer okazos de la 3[a] ĝis la 13[a] de Aŭgusto 1905. La kunveno ŝajnas al ni tro longdaŭra ; la organizantoj ankoraŭ ŝanceliĝis pri tio, ĉar ili proponas du ĉeftagojn, la 6[an] kaj 10[an] de Aŭgusto. La direktanta komitato decidis kotizaĵon da tri frankoj ; ĉiu aliĝanto ricevos specialan karton por la tuta daŭro de la Kongreso, kiu permesos al li alesti rajte kaj senpage al ĉiuj festaj

A travers le monde Espérantiste.

Le congrès international de Boulogne-sur-Mer se tiendra du 3 au 13 août 1905. La réunion nous semble de trop longue durée ; les organisateurs ont également hésité à ce propos car ils proposent deux journées principales, les 6 et 10 août. Le comité de direction a décidé une cotisation de trois francs ; chaque adhérent recevra une carte spéciale pour toute la durée du congrès, laquelle lui permettra d'assister de droit et

Dwars door de Esperantische Wereld.

Het Wederlandsch Kongres van Boulogne a/Zee zal van 3[en] tot 13[en] Augustus 1905 gehouden worden De vergadering schijnt ons van te langen duur; de inrichters hebben insgelijks over dit punt geaarzeld, want zij stellen twee voorname dagen voor : den 6[en] en den 10[en] Augustus. Het bestuurkomiteit heeft eene bijdrage van drie frank vastgesteld; elke deelnemer zal eene bijzondere kaart ontvangen voor gansch den duur van het Kongres, welke hem zal

kaj laboraj kunsidoj. Ni petas ke la Belgaj aliĝantoj sin turnu de nun al nia kunlaboranto S^ro Doktoro Seynaeve, en Heule lez Courtrai, kiu centrigos la Belgajn aliĝojn.

* * *

La loto de la Loterio por la Esperantistaj blinduloj okazos la 22^an de Januaro, en la granda amfiteatro de la « Palaco de la Artoj » en Lyon'o. Ni enpresos la gajnontajn numerojn kiuj estas venditaj de nia ĵurnalo. Krom tio, la personoj kiuj, kun mendo de la biletoj, konigis siajn nomon kaj adreson ricevos poŝtkarton sciigante la lotaĵon gajnitan. Oni devos pagi la elspezon de ia sendo.

* * *

La « Germana Esperantisto » ĵurnalo de niaj Germanaj samideanoj aperis la unuan de Januaro, tiel kiel ni tion anoncis. Ĝi estas tre bela dekdupaĝa gazeto, zorge presita kun ilustraĵoj. Inter la interesindaj artikoloj ni citos leteron de Doktoro Zamenhof, la oficialajn avizojn de la Germanaj grupoj kaj rilaton de vizito al la Eolaj Insuloj, verkitan de la ĉefredaktoro S^ro J. Borel.

Pri la aliaj novaj ĵurnaloj, kies aperon oni anoncis antaŭe, ni nenion ricevis.

* * *

La « Vocabulaire Français-Esperanto » (Vortareto) de S^ro Th. Cart, Merckens kaj P. Berthelot, kiu estas tiel utila al ĉiuj kiuj parolas france, ricevis sian trian eldonon. La nova eldono enhavas grandnombron da novaj vortoj eltiritaj el la germana vortaro de D^ro Zamenhof.

El Francujo ni ankoraŭ ricevis « Premier Manuel de la Langue auxiliaire Esperanto » (Unua lernolibro), kies prezo estas nur 10 centimoj. La libreto estas tre bone prezentita sed ni dubas iom pri ĝia neceso, ĉar la propaganda broŝuro de la Franca Societo de propagando estas plibone difinita por la unuaj sciigoj. Ni raportos nek pri la nekorekta historio de Esperanto enhavata en tiu stranga libreto, nek pri la neklarigebla ostracismo kiu atingas certajn librojn kaj ĵurnalojn. Niaj sciamaj legantoj povos ricevi pli vastajn sciigojn, pri tio, de la Decembra numero de la ĵurnalo « L'Espérantiste. »

* * *

Ĵurnaloj kaj Revuoj pli kaj pli raportas pri Esperanto. Ni ne povos ĉiujn citi, sed kelkaj el ili, kiujn ni

gratuitement à toutes les séances et festivités. Nous prions les Espérantistes belges de s'adresser, dès maintenant à notre collaborateur le docteur Seynaeve, à Heule lez Courtrai, qui centralisera les adhésions belges.

* * *

Le tirage de la Loterie pour les aveugles Espérantistes aura lieu le 22 Janvier, dans le grand amphithéâtre du Palais des Arts à Lyon. Nous publierons les numéros gagnants qui ont été vendus par notre journal. Outre cela les personnes qui ont fait connaitre leur nom et leur adresse lors de l'achat des billets recevront une carte postale annonçant le lot gagné.

On devra payer les frais d'envoi.

* * *

Le journal de nos partisans allemands « Germana Esperantisto » a paru le premier janvier, ainsi que nous l'avions annoncé. C'est une très belle publication de douze pages, soigneusement imprimée avec illustrations. Parmi les articles intéressants, nous citerons une lettre du Dr Zamenhof, les avis officiels des groupes allemands et une relation de voyage aux Iles Eoliennes (Lipari) écrite par le rédacteur en chef M. J. Borel.

Concernant les autres nouveaux journaux, dont la venue a été annoncée antérieurement, nous n'avons rien reçu.

* * *

Le Vocabulaire Français-Esperanto de MM. Th. Cart et consorts, qui est si utile à tous ceux qui connaissent le français, a reçu sa troisième édition. Celle-ci contient un grand nombre de nouveaux mots tirés du dictionnaire allemand du Dr Zamenhof.

De France nous avons encore reçu le Premier Manuel de la Langue auxiliaire Esperanto, dont le prix n'est que 10 centimes. La brochure est fort bien présentée, mais nous doutons un peu de sa nécessité, car la brochure de propagande de la S. F. p. E. est mieux combinée pour les premières informations. Nous ne parlerons ni de l'histoire inexacte de l'Esperanto contenue dans cet étrange manuel, ni de l'ostracisme inexplicable qui frappe certains livres et journaux. Nos lecteurs, qui désireraient en savoir plus, pourront lire à ce sujet le n^o de décembre du journal L'Espérantiste.

* * *

Les journaux et les revues s'occupent de plus en plus de l'Esperanto. Nous ne pourrons les citer tous, mais quelques-

toelaten alle zittingen en feestelijkheden, van rechtswege en kosteloos, bij te wonen. Wij verzoeken de Belgische Esperantisten zich van heden af te wenden tot onzen medewerker, dokter Seynaeve, te Heule, bij Kortrijk, die de Belgische deelnemingen zal ontvangen.

* * *

De trekking der loterij voor de blinde Esperantisten, zal plaats hebben op 22^en Januari, in het Groot Amphitheater van het Kunsten-Paleis te Lyon. Wij zullen de winnende nummers doen kennen, die door ons blad verkocht werden. Buiten dat, zullen de personen die bij den aankoop der briefjes hunnen naam en hun thuiswijs lieten weten eene postkaart ontvangen, het gewonnen lot meldende.

Men zal de zendingskosten moeten betalen.

* * *

Het blad onzer Duitsche partijgenooten « Germana Esperantisto » is op 1^en Januari verschenen, zooals wij het aangekondigd hadden. 't Is eene schoone uitgave van twaalf bladzijden, zorgvuldig gedrukt en geïllustreerd. Onder de belangrijke artikels noemen wij eenen brief van Dokter Zamenhof, de officieële berichten der Duitsche groepen en eene verhandeling van eene reis naar de Eoolsche eilanden (Lipari) geschreven door den hoofdopsteller, M. J. Borel.

Nopens de andere nieuwe bladen, welker komst vroeger werd aangekondigd, hebben wij niets ontvangen.

* * *

Het Fransch-Esperantisch woordenboek van MM. Th. Cart en konsoorten, dat zoo nuttig is voor al dezen die Fransch kennen, heeft zijne derde uitgave gehad. Deze behelst een groot getal nieuwe woorden, getrokken uit het Duitsch woordenboek van Dokter Zamenhof.

Uit Frankrijk hebben wij nog ontvangen het: Eerste Handboek der Hulptaal Esperanto, welks prijs slechts 10 centiemen is. Het boekje komt zeer wel voor, maar wij twijfelen een weinig over zijne noodzakelijkheid, want het propagandaboekje der S. F. p. E. is beter samengesteld voor wat de eerste inlichtingen aangaat. Wij zullen niet spreken, noch van de onjuiste geschiedenis van het Esperanto, in dit zonderling handboek bevat, noch van de onuitlegbare uitsluiting waarmede sommige boeken en bladen geslagen zijn. Onze lezers, die begeren er meer van te weten, zullen over dit onderwerp het n^r van December van het blad « L'Espérantiste » kunnen lezen.

* * *

De dagbladen en tijdschriften bespreken al meer en meer het Esperanto. Wij zullen ze niet allen kunnen opnoemen, doch eenige

ricevis, meritas apartan atenton. La « Annales Politiques et Littéraires » (Politikaj kaj Literaturaj Jarnotoj) enpresas kurson de Esperanto kiu komencis en la Decembra numero. Ĝiaj abonantoj povos partopreni al konkurso kun multaj premioj, el kiuj la ĉefa estos senpaga vojaĝo per la Francaj fervojoj de la landlimo aŭ de la loĝejo en Francujo ĝis Boulogne-sur-Mer dum la Kongreso.

La « Annales Diplomatiques et Consulaires » (Diplomataj kaj Konsulaj Jarnotoj) rikoltis, per Esperanto, opiniojn de multaj fremduloj pri la « Flavrasa Danĝero » kaj ilin kunigos en serio da artikoloj.

« The Folkestone Herald » (Folkestona Heroldo) raportas pri vizito de Francaj Esperantistoj kaj anoncas fondon de nova tiea grupo.

« The British Esperanto Association « (Angla Societo) disdonas sian dupencan propangandan folion, enhavantan multajn sciigojn, adresaron de Societoj, k. t. p.

La Greka Psikiatria kaj Nevrologia Revuo publikas enhavon de ĝia dua jarkolekto en Esperanto.

La « Bulletin de l'Union des Sténographes et Espérantistes Gapençois » (el Gap, Franca Alpa urbo) enhavas kurson de Esperanto kaj multajn artikolojn skribitajn Esperante.

« La France du Nord » raportas pri vizito de Anglaj samideanoj en Boulogne-sur-Mer, kunveno, festo, k. t. p. « La Banlieue de Paris » enhavas longan raporton pri parolado de Sro Th. Cart ĉe la grupo de Charenton. Tiu parolado estis « dialogigita » t. e. kelkaj personoj partoprenas teatran scenon kiu montras utilon, neceson kaj facilecon de Esperanto. Tiu nova elmontro kaj la koncerto kiu finigis la kunvenon ricevis grandan sukceson. Ni citu ankoraŭ la ĵurnalojn : « La Petite France » el Le Havre, « Lyon Républicain », « La Turco-Revue » el Alĝero, k. t. p.

Jos. JAMIN.

uns de ceux qui nous ont été envoyés, méritent une attention spéciale.

Les Annales Politiques et Littéraires contiennent un cours d'Esperanto qui a commencé dans le n° de décembre. Les abonnés de cette revue pourront prendre part à un concours avec plusieurs primes, parmi lesquelles la principale sera un voyage gratuit sur les chemins de fer français de la frontière ou de toute ville de France jusque Boulogne s/Mer pendant le congrès.

Les Annales Diplomatiques et Consulaires ont rassemblé, au moyen de l'Esperanto, les opinions de plusieurs étrangers sur le « Péril jaune » et elles les publient dans une série d'articles.

« The Folkestone Herald » donne un compte-rendu d'une visite d'Espérantistes français et annonce la fondation d'un groupe local.

« The British Esperanto Association » distribue sa feuille de propagande à 2 pence contenant de nombreuses indications, des adresses de sociétés, etc.

La Revue grecque de Psychiâtrie et de Névrologie publie la table des matières de sa seconde année en Esperanto.

Le Bulletin de l'Union des Sténographes et Espérantistes Gapençois (de Gap dans les Alpes françaises) contient un cours et plusieurs articles d'Esperanto.

« La France du Nord » rend compte d'une visite de partisans Anglais à Boulogne s/Mer, réunion, fête, etc.

« La Banlieue de Paris » contient un long compte-rendu d'une conférence de M. Th. Cart au groupe de Charenton.

Cette conférence était dialoguée, c'est-à-dire que quelques personnes prenaient part à une scène théatrale qui démontre l'utilité, la nécessité et la facilité de l'Esperanto. Cette nouvelle démonstration et le concert qui termina la réunion obtinrent un grand succès.

Citons encore les journaux : La Petite France, du Havre, Lyon Républicain, la Turco-revue d'Alger, etc.

Jos. JAMIN.

van deze die ons toegezonden werden verdienen eene bijzondere opmerking.

De « Annales Politiques et Littéraires » bevatten eenen leergang van Esperanto, die begonnen is in het nummer van December.

De inschrijvers op dit tijdschrift zullen kunnen deelnemen aan eenen wedstrijd met verscheidene prijzen, waaronder de belangrijkste zal bestaan uit eene kostelooze reis op de Fransche ijzerwegen, van aan de grens of van gelijk welke Fransche stad tot Boulogne a Zee, gedurende het kongres. De « Annales Diplomatiques et Consulaires » hebben, bij middel van het Esperanto, de denkwijzen verzameld van verscheidene vreemden, nopens het « Geel gevaar »; zij geven die nu in eene reeks artikelen uit.

« The Folkestone Herald » geeft een verslag van een bezoek van Fransche Esperantisten en kondigt de stichting aan eener plaatselijke groep.

« The Britisch Esperanto Association » deelt aan 2 pence zijn propagandablad uit, behelzende talrijke aanwijzingen, adressen van maatschappijen, enz.

Het Grieksch tijdschrift van Zielkunde en Zenuwkunde geeft de inhoudstafel van zijnen tweeden jaargang in het Esperanto uit.

Het bulletijn der stenografen- en Esperantistenvereeniging van Gap (in de Fransche Alpen) bevat eenen leergang en verscheidene Esperantische artikelen.

« La France du Nord » geeft verslag over een bezoek van Engelsche partiigangers aan Boulogne a/Zee, vergadering, feest, enz.

« La Banlieue de Paris » behelst een lang verslag over eene voordracht van Mr Th. Cart aan de groep van Charenton.

Deze voordracht was gesprekswijze, 't is te zeggen dat eenige personen deel namen aan een schouwburgachtig tooneel dat het nut, de noodzakelijkheid en het gemak van het Esperanto betoont. Deze nieuwe vertooning en het koncert dat de vergadering sloot, behaalde een grooten bijval.

Melden wij nog de bladen: La petite France van Le Havre, Lyon Républicain, de Turco-revue van Algiers, enz.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Nekrologio.

La morto, denove, falĉis en la Esperantistajn rangojn.

Unu el la plej sindonemaj membroj de la komitato de la Franca Societo por la propagando de Esperanto, Sinjoro Lucien Bernot, mortis de kelkaj tagoj en *Fontenay sous Bois.*

Lucien Bernot, plibone konata sub la pseŭdonomo « Elber No » verkis multajn muzikaĵojn pri kiuj ni ofte parolis ; li direktis ankoraŭ, en la ĵurnalo : L'Espérantiste » la rubrikon « amuzaĵoj » ; lia sindonemo al nia afero estis ĉiutaga kaj ni povas montri ĝin kiel ekzemplo al niaj amikoj.

Li estis unu el la plej fervoraj kunbatalantoj niaj kaj ni prezentas al lia familio la sinceran kondolencon de la Belgaj Esperantistoj.

La Redakcio.

Kroniko Belga.

Paroladoj. Dum ĉi tiuj lastaj monatoj, la membroj de l'Antverpena Grupo faris kelkajn paroladojn :

Dum la Novembra monato, S^ro^ A. Vander Biest faris tre sukcese paroladeton por Esperanto ĉe la Antverpena Sekcio de la Federacio de l'Instruistoj; la 5^an^ de Decembro, S^ro^ Van Schoor, vic-prezidanto de l' Grupo, aŭdiĝis en Dendermonde (Termonde) poresperantajn parolojn : tiu parolado, farita en la Urbestrara Domo antaŭ granda aŭdantaro, ankaŭ ĝuis grandan sukceson, kies eĥojn oni trovis en multaj ĵurnaloj, precipe en « *Gazet van Antwerpen* »; fine, nia amiko S^ro^ Coox paroladis, la 21^an^ de Decembro, ĉe la « Club Philatéliste de Bruxelles ».

Diversaĵoj. Antaŭ kelka tempo, nova ĵurnalo: « *La Presse* » naskiĝis en Antverpeno : en ĝia unua numero, tre pruvema artikoleto, sciigante pri nia lingvo, raportis pri la grandaj sukcesoj de niaj Anglaj Esperantistaj amikoj S^ro^ Lekeu en « *Réveil de Bruges* » kaj S^ro^ E. Mathys en « *Le Moniteur des Notaires* » daŭrigas sian serion da artikoloj por Esperanto. En « *Le Matin* » kaj « *Handelsblad* » el Antverpeno aperis laŭdaj artikoletoj pri la nova verko : « Paĝoj el la Flandra Literaturo ». Aliparte, « *Handelsblad* » publikiĝis serion da artikoloj favore de l' malfeliĉa posteulo de Volapük : « Idiom Neutral ». Ĉu ia respondo estas vere necesa ?

En unu el la lastaj numeroj de l' ĵurnalo : « *Le Matin* », ni legis bonegan artikolon por Esperanto : ĝi raportis interparoladon kun S^ro^ R. Van Melckebeke, prezidanto de l' Grupo. Per « *Gazette de Liége* », ni eksciis ke, pro tro granda aŭdantaro, oni devis estigi duan kurson de Esperanto, kiu estos farata de S^ro^ Sloutzky. S^ro^ Witteryck ĵus finis la kurson de Esperanto kiun li presigis en sia ĵurnalo : « *De Lusthof* » : de nun, li presigos interesajn legaĵojn en nia lingvo ; inter la abonantoj de tiu tre kuraĝiginda revuo, jam 222 aprobis la agadon de S^ro^ Witteryck por la diskonigo de Esperanto. Tio estas bela rezultato.

Ni ankaŭ konigu ke Italo, S^ro^ Luis Carlos el Bardonnèche (Piemontlando) apudestas la kursojn de l' Sekcio Esperantista de l' Klubo Poliglota (Bruselo) kaj ke, dank'al Esperanto kiun li facile parolas, li prosperis trovi oficon en presejo Brusela.

D^ro^ M. SEYNAEVE.

Chronique Belge.

Conférences. Plusieurs conférences ont été faites en ces derniers temps par des membres du Groupe d'Anvers :

Dans le courant du mois de Novembre, Mr A. Van der Biest a fait avec grand succès une causerie sur l'Esperanto au sein de la Section Anversoise de la Fédération des Instituteurs ; le 5 Décembre, Mr Van Schoor, vice-président du groupe, allait porter la bonne parole à Termonde. Cette conférence, faite à l'Hôtel de ville devant un nombreux auditoire, recueillit aussi un vif succès dont les échos se retrouvèrent dans plusieurs journaux, notamment dans la « *Gazet van Antwerpen* »; enfin, notre ami Mr Coox a conférencié, le 21 Décembre, au Club Philatéliste Bruxellois.

Nouvelles diverses. Il y a quelque temps, un nouveau journal : « *La Presse* » a vu le jour à Anvers : dans le premier numéro un articulet très suggestif, présentant notre langue, relatait les brillants succès remportés par nos amis d'Angleterre. Mr Lekeu dans le « *Réveil de Bruges* » et Mr E. Mathys dans le « *Moniteur des Notaires* » continuent leur série d'articles. Dans « *Le Matin* » et le « *Handelsblad* » d'Anvers, ont paru des notices élogieuses pour l'ouvrage « Paĝoj el la Flandra Literaturo ». D'autre part, le « *Handelsblad* » a publié une série d'articles en faveur du malheureux successeur du Volapük : l'Idiom Neutral. Une réponse est-elle bien nécessaire ?

Dans l'un des derniers numéros du journal : « *Le Matin* », nous avons lu, sous la forme d'une interview avec M. R. Van Melckebeke, président du Groupe, un excellent article de propagande pour l' Esperanto. Par la « *Gazette de Liége* » nous avons appris que, par suite du trop grand nombre d'auditeurs, un second cours d'Esperanto, professé par Mr Sloutzky, a dû être organisé. Mr Witteryck a terminé le cours d'Esperanto qu'il donnait dans son journal flamand : « *De Lusthof* » ; il publiera dorénavant des lectures intéressantes dans notre langue. Parmi les abonnés de ce journal, 222 ont approuvé jusqu'ici les efforts de Mr Witteryck pour l'enseignement de l'Esperanto. C'est un beau résultat.

Signalons aussi qu'un Italien, Mr Louis Carlos de Bardonnèche (Piémont) fréquente la section Espérantiste du Cercle Polyglotte de Bruxelles et que, grâce à l'Esperanto qu'il parle très bien, il a pu trouver un emploi dans une imprimerie Bruxelloise.

Dr M. SEYNAEVE.

Belgische Kroniek.

Voordrachten. *Verscheidene voordrachten werden in deze laatste tijden door de leden der Antwerpsche groep gegeven.*

In den loop der maand November heeft M. A. Van der Biest met veel bijval een gesprek gevoerd over het Esperanto in den schoot van de Antwerpsche afdeeling der Onderwijzersvereeniging; op 5^n^ December ging Mr Van Schoor, ondervoorzitter van de groep, de goede leer te Dendermonde prediken. Deze voordracht, gegeven in het stadhuis vóór een talrijk toehoorderschap, verwierf ook een levendigen bijval waarvan weêrklank in verscheidene dagbladen, voornamelijk in de « Gazet van Antwerpen » te hervinden was; eindelijk heeft onze vriend Mr Coox op 21^n^ December gesproken in den « Club Philatéliste Bruxellois ».

Verscheidene berichten. *Over eenigen tijd heeft een nieuw blad : « La Presse » te Antwerpen het licht gezien : in het eerste nummer behandelt een zeer opwekkend artikeltje, dat onze taal voorstelde, de schitterende uitslagen behaald door onze vrienden van Engeland. Mr Lekeu in de « Réveil de Bruges » en Mr E. Mathys in den « Moniteur des Notaires » vervolgen hunne reeks artikelen. In « Le Matin » en het « Handelsblad » verschenen lofbiedende nota's over het werk « Paĝoj el la Flandra Literaturo ». Van een anderen kant heeft het Handelsblad eene reeks artikelen uitgegeven ten voordeele van het « Idiom Neutral. » — Is een antwoord wel noodig?*

In een der laatste nummers van het dagblad « Le Matin » hebben wij, onder den vorm van een interview met Mr R. Van Melckebeke, voorzitter der Groep, een uitmuntend propaganda-artikel voor het Esperanto, gelezen.

Wij hebben door de « Gazette de Liége » vernomen dat, ten gevolge van het te groot getal toehoorders, een tweede leergang van Esperanto, onderwezen door Mr Sloutzky, is moeten ingericht worden. Mr Witteryck heeft den leergang, welken hij in « De Lusthof » gaf, geeindigd; voortaan zal hij belangwekkende lezingen in onze taal uitgeven. Onder de ingeschrevenen van dit blad, hebben er tot hiertoe reeds 222 de pogingen van Mr Witteryck betrekkelijk 't onderwijs van 't Esperanto goedgekeurd. 't Is een schoone uitslag.

Melden wij ook dat een Italiaan, Mr Louis Carlos van Bardonnèche (Piemont) de Esperantische afdeeling van den Talenkring van Brussel bijwoont en dat hij, dank aan het Esperanto dat hij zeer wel spreekt, eene bediening heeft kunnen vinden in eene Brusselsche drukkerij.

Vertaald door A. J. WITTERYCK.

Nia propaganda broŝureto.

Ni memoras al niaj gelegantoj la propagandan broŝureton speciale eldonitan de « La Belga Sonorilo » por la disvastigado en Belgujo.

Nova eldono kun la sciigoj pri la Belgaj grupoj, estas presita de la 1^a^ de Januaro 1905.

La broŝureto kostas nur 0.15 frankon.

Por la propagando, la prezo de unu cento estas 5 frankoj.

Sin turni rekte ĉe nia administracio.

Fiasko

(de Anton Ĉeĥov).

Ilja Sergeeviĉ Peplov kaj lia edzino Kleopatra Petrovna staris apud la pordo, avide okupitaj je subaŭskulto. Post la pordo, en malgranda salono, ŝajnis malvolviĝi deklaracio de amo. Tiu ĉi deklaracio fariĝis inter ilia filino Nataŝinjo kaj la lernigisto de la distrikta lernejo Ŝĉukin.

— La fiŝo iras al la hoko! — mallaŭte diris Peplov, tremante de malpacienco kaj frotante al si la manojn. Aŭdu min, Petrovna! En la momento, kiam li ekparolos pri siaj sentoj, tuj demetu de l' muro la sanktfiguron, kaj ni rapide benos ilin.... Ni certege kaptos lin.... La beno per la sanktfiguro estas sankta kaj nerompebla.... Li ne povos defariĝi de ni, malgraŭ ĉio ajn.

Dume post la pordo la sekvanta konversacio havis lokon.

— Vi estas en eraro! — diris Ŝĉukin, fajrigante alumeton per froto sur sia ĉeldesegna pantalono. — Mi eĉ ne pensis skribi al vi leterojn.

— Kaj vi opinias ke mi tuj kredos vin? — diris la fraŭlino, ridegante kaj afekte krietante sen forgesi (*) ekzameni sin en la spegulo. — Mi tuj rekonis vian manon! kia strangulo vi estas? Lernigisto de skribarto, kaj vi skribas kiel kokino per la piedeto! kiel vi povas lernigi, se vi mem skribas malbone?

— Hm.... Tio ĉi nenion signifas. La ĉefaĵo de la skribarto estas ne la skribo mem, sed ke la lernantoj ne forgesu siajn devojn. Al unu oni devas doni per la liniilo sur la kapon, la duan oni devas genustarigi... kaj vi diras — skribo! Al kio la skribo, kiu estas pura bagatelo? Nekrasov estis verkisto, sed kian manskribon li havis?! En la kolekto de liaj verkoj estas modelo de lia mano.

— Nekrasov! — diris ĝemante la fraŭlino. — Nekrasov estis verkisto dum vi.... Verkiston mi edzinigus kun plezuro. Li ĉiam skribus por mi versaĵojn kiel memoraĵon.

— Versoj? Mi ankaŭ povas skribi ilin por vi, se vi deziras.

— Kaj pri kio vi povas skribi?

— Pri amo.... pri sentoj... pri viaj okuloj.... Vi svenos legante ilin, vi ploregos! Nu, se mi estos skribinte al vi poetajn versojn, ĉu vi permesos al mi kisi vian maneton?

— Kisi? kia grava afero! vi povas kisi tuj!

Ŝĉukin eksaltis de sia loko kaj, larĝiginte l' okulojn, kliniĝis al la mola maneto, odorinta ovsapon.

— Demetu la sanktfiguron! — rapidigis Peplov sian edzinon puŝinte ŝin per sia kubuto. Li paliĝis de malkvieteco kaj butonumis la surtuton. — Ni iru, rapide!

Kaj sen perdi sekundon Peplov malfermegis la pordon.

— Miaj infanoj... — li ekmurmuretis, levinte la manojn kaj tremiginte larmeton en l' okuloj. — Ke Dio benu vin, miaj infanoj.... Vivu, fruktiĝu.... multobliĝu....

— Mi... mi ankaŭ benas vin.... — malrapide diris la patrino, plorante de feliĉo, — Estu feliĉaj, miaj karaj! Ho, vi prenas al mi mian solan trezoron! — diris ŝi al Ŝĉukin. — Amu mian filinon, estu al ŝi delikata....

Ŝĉukin malfermegis la buŝon pro mirego kaj teruro. La atako de l' gepatroj estis tiel subita kaj kuraĝega ke li ne havis la forton diri eĉ unu vorton.

« Kaptita! Perdita! — pensis li, preskaŭ svenante de teruro. — Ci estas enŝlosita sen povi iam eliri! »

Kaj li rezignacie mallevis la kapon kvazaŭ li volis diri: « prenu min, mi estas venkita! »

— Mi be... benas vin, — daŭrigis la patro, siavice ekplorinte. — Nataŝinjo, mia filinjo, stariĝu apud li... Petrovna, donu la sanktfiguron...

Sed subite la patro ĉesis plori kaj lia vizaĝo ŝanĝiĝis de kolero.

— Ŝtipo! — diris li al sia edzino. — Malsaĝa kapo! Ĉu tio ĉi estas sanktfiguro?

— Ha, ĉielo!

Kio okazis? La lernigisto de l' skribarto timeme levis l' okulojn kaj ekvidis ke li estas savita: la patrino, en sia rapideco, prenis de la muro, anstataŭ la sanktfiguro, la portreton de la verkisto Laĵeĉnikov.

La maljuna Peplov kaj lia edzino Kleopatra Petrovna staris konfuzitaj, la portreto en la mano, sen scii kion fari. La lernegisto uzis la embarason kaj forkuris.

El la rusa lingvo trad. A. KOFMAN.

(*) Mi ne vidas kaŭzon, malpermesantan uzi la infinitivon post la prepozicio « sen » kiel ĝin uzas la francoj kaj germanoj. Se la angloj kaj rusoj uzas la participon, la lasta formo estas nek pli malbona nek pli bona ol la infinitivo. A. K.

Kion oni vidas?

Jes! Kion oni vidas? Ĉiu scias ke, okulo estas optika aparato plej miriga; nenia artefaritaĵo, nenia lensaro (*) povas ĝin bone anstataŭi. Nu! oni provis fari fotografaĵojn per bov' okulo, kaj oni prosperis. Bov' okulon oni sekcis; okul' lenson oni elprenis, aranĝis en specialan aparaton kaj tian naturan lenson oni uzis same kiel artefaritan. Kompreneble, tio ne estis facila; okul' lenso estas tre pereema, post ne longa tempo ĝi sekiĝas kaj perdas sian diafanecon; oni bezonis ĝin meti inter du speciale kurbigitajn pecojn da vitro, interne akvumitajn, kiujn oni kunigis kaj kovrigis per nigra papero, ĉe kies centro oni allasis nur malgrandan truon.

Stranga afero! fotografaĵoj tiel deprenitaj aperis naŭoblaj rilate la vastecon kiun *ni* vidas! Kion bovo vidas? Ĉu ĝi vidas ĉion naŭoble pli granda ol ni? Kia estas la vera vasteco de aĵoj? Ĉu ĝi estas tia, kia ni ĝin vidas, aŭ kia bovo ĝin vidas?? — Oni konjektu!

Sed, estas afero ja pli mirigінda : oni esperimentis

(*) Lenso-lensaro: fr. *lentille (optique)*; lat., ang.: *lens*; germ.: *linse*.

per « kunmetitaj » okuloj insektaj, precipe de skaraboj, kies okuloj konsistas el proksimume 25000 lensoj. (Oni scias ke insekt' okulo konsistas el multego da okuletoj — plej ofte heksagonalaj — lokantaj ĉiu ĉe pinto de nerveto ; imagu diamanton : ĉiu el ĝiaj facetoj estas kvazaŭ okuleto, kaj diamanto-mem estas kvazaŭ okulo « kunmetita »).

Fotografaĵoj deprenitaj per skarab' okulo montris nur multegon da preskaŭ nevideblaj punktoj. — Ilin pligrandiginte, oni vidis ke ĉiu el ili estas fotografaĵoj de la sama objekto, deprenita tra la mikroskopaj lensetoj de tiu « kunmetita » okulo !

Kion vidas skarabo ? Ĉu 25000 figurojn de *unu* objekto ? Kredeble ne ! Kial ĝia cerbo plimultigus tiun objekton ? Tre kredinde, skarabo vidas ĉion tre malgranda ; kaj jam de longatempe, oni opiniis ke, grandeco, vasteco, amplekso, malsimilas laŭ grandeco de l' vidantoj-mem, kaj rilatas ilian grandecon.

—

Cetere, kio estas vasteco kaj grandeco, spaco kaj lumo ? Nur sentaĵoj trafantaj nian cerbon ! Ĉu ĉiuj cerboj sentas same ? Kredeble ne ! Ĉu figuro de tiu-ĉi folio alvenas tiel granda en vian cerbon kiel en mian ? Se mi interŝanĝus miajn okulojn je tiuj de ia el miaj legantoj, ĉu mi revidus saman grandecon ?? — Vi kaj mi, ĉiuj, ni vidas tiun-ĉi folion blanka ; ĉu *mia* cerbo ricevus saman koloron per *viaj* okuloj ?? Tio ne estas certa ! Ni nur interkonsentas pri tiu-ĉi fakto : tiun ĉi koloron ni nomas blanka.

Same pri lumo : ne estas certe ke, ambaŭ rigardante la Sunon, *mi* kaj *vi* ricevus saman kvanton da lumo ; kelkaj birdoj vidas plibone nokte ol tage.

— Ŝajnas, ofte, ke tempo estas longdaŭra ; tamen, tempo eĉ plej longa, esta nenio, tute nenio, rilate al eterneco.

Konkludo : Ĉio estas nur rilata en Universo !

Sciigo pri aparatoj eltirita el Antverpena ĵurnalo « Le Matin ». Cetero originale verkita de

J. COOX,
DUFFEL (Belglando).

Teksto el la rondiranta gazeto « Kunfratiĝo ».

Esperantaj Verkoj.

Lernolibroj, Literaturo, Propagandiloj, k. t. p.

Notu bone. — La montritaj ciferoj estas la kosto ĉe la vendistoj. Oni devas aldoni la sendpagon kiam oni deziras ricevi la librojn poŝte.

Ĉiam peto de sciigoj aŭ informoj estu sendota kun poŝtmarko por respondo.

Kun ĉia mendo oni devas aldoni pagon de la libroj menditaj.

KOLEKTO ESPERANTA APROBITA DE D^ro^ ZAMENHOF.

Ĉe Hachette & K^ie^ 79. B^d^ St-Germain, Paris.
Vocabulaire Français-Esperanto, de S^roj^ Th. Cart, Merckens kaj Berthelot.
Tria eldono (3me édition) . . . . fr. 2.50

DIVERSAĴOJ.

Ĉe British Esperanto Association, 14, Norfolk street, Strand, London, W. C.
How to read the International language Esperanto, Propaganda folio. . . . . Prezo 2^d^

Ĉe la Grupo Esperantista, 28, rue Serpente, Paris.
Premier Manuel de la langue auxiliaire Esperanto. . . . . fr. 0,10

Ce L. Vandersleyen, 31,rue des Patriotes, Bruxelles.
L'Esperanto, propaganda broŝuro. Eldono de la Belga Sonorilo . . . . Prezo 0,15
Speciala rabato por la propagando, vidu detalojn sur nia kovrilo.

AVIZO. — Tiun ĉi rubrikon ni daŭrigos laŭ apero de novaj libroj.
La Esperantistoj de ĉiuj landoj povas peti senpagan enskribon post sendo de ia presita verko. Ili povas ankoraŭ informi nin pri forgesata verko aŭ pri eraro.